

บทที่ 3
การประกันภัย
(INSURANCE)

บทที่ 3

การประกันภัย

(INSURANCE)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

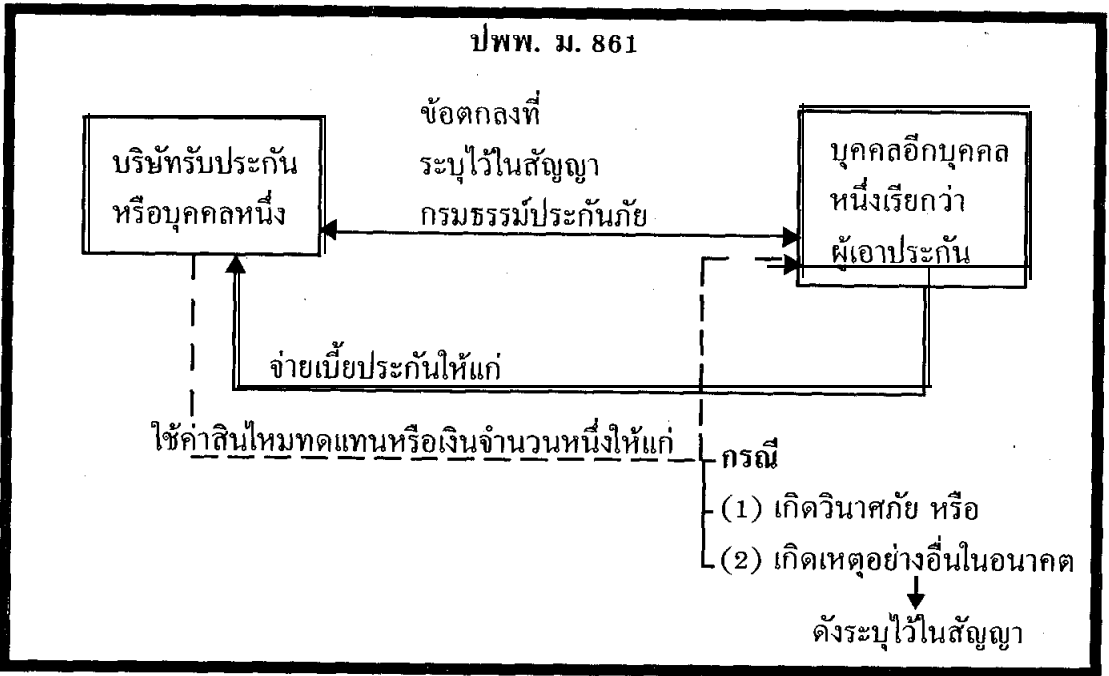
เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาบทนี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะการประกันอัคคีภัยได้อย่างถูกต้อง
2. อธิบายถึงประเภทของสินทรัพย์ที่เอาประกันว่ามีกี่ประเภท อะไรบ้าง ได้อย่างละเอียดและถูกต้อง
3. อธิบายความหมายของราคาสินทรัพย์ ณ วันไฟไหม้ได้อย่างถูกต้อง
4. อธิบายความหมายของจำนวนที่ตกลงเอาประกันได้อย่างถูกต้อง
5. อธิบายความหมายของคำว่า Coinsurance Clause ได้อย่างถูกต้อง
6. อธิบายคำว่า ผลเสียหายจากไฟไหม้ว่าคืออะไรได้อย่างถูกต้อง
7. อธิบายความหมายของคำว่าความเสียหายที่ไม่อาจตกลงกันได้อย่างละเอียดถูกต้อง
8. อธิบายความหมายของราคาซากของสินทรัพย์หลักการลงบัญชีเมื่อเกิดเพลิงไหม้ราคาตามบัญชีของทรัพย์สิน บัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ได้อย่างละเอียดถูกต้อง
9. อธิบายและทำการประมาณหาจำนวนสินค้าที่ถูกไฟไหม้ได้อย่างถูกต้อง
10. อธิบายความหมายของคำว่าค่าเบี้ยประกันชีวิต ผู้รับประโยชน์ มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ ประกันชีวิต มูลค่าเงินกู้ และหลักการลงบัญชีการประกันชีวิตได้อย่างถูกต้อง
11. อธิบายวิธีการปิดบัญชีเมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรมได้อย่างถูกต้อง
12. อธิบายวิธีการประกันชีวิตถูกจ้างแบบเป็นกลุ่มได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 3 การประกันภัย (INSURANCE)

บทนำ (INTRODUCTION)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 ได้กล่าวไว้ว่า “อันว่าสัญญาประกันภัย คือสัญญา ซึ่งบุคคลหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้นหรือในเหตุอย่างอื่น ๆ ในอนาคต ดังได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัย” (ดูรูปที่ 1)

รูปที่ 1

ด้วยเหตุนี้อาจกล่าวได้ว่ากรมธรรม์ประกันภัย หมายถึง “การทำสัญญาระหว่างบริษัทประกันกับผู้เอาประกัน โดยบริษัทประกันสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้กับผู้เอาประกันในกรณีที่เกิดวินาศภัยหรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอันอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังที่ระบุไว้ในสัญญา และโดยปกติผู้เอาประกันจะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นการจ่ายล่วงหน้า” ซึ่งอัตราค่าเบี้ยประกันจะทำการคำนวณจากจำนวนที่เอาประกันตามกรมธรรม์ เช่น ต่อ 10,000 บาท หรือ 100,000 บาท เป็นต้น โดยจัดทำไว้เป็นอัตรามาตรฐานแล้วทำการปรับปรุงปัจจัยและเงื่อนไข

อื่น ๆ เพิ่มขึ้นหรือลดลง เปลี่ยนแปลงไปตามข้อกำหนดในแต่ละกรณี สำหรับอายุการคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัยชนิดต่าง ๆ นอกจากกรมธรรม์ประกันชีวิตแล้วมักจะมีอายุการคุ้มครองของกรมธรรม์อยู่ระหว่าง 1 ปี ถึง 5 ปี แต่ถ้าผู้เอาประกันทำการประกันมีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี ผู้เอาประกันก็จะได้รับประโยชน์มากกว่าโดยจะเสียค่าเบี้ยประกันในอัตราต่ำลง และในกรณีที่มีการบอกเลิกสัญญาประกันภัย ผู้บอกเลิกจะต้องแจ้งให้คู่สัญญาทราบเสมอ และถ้าเป็นไปได้กรมธรรม์ควรต้องหมดอายุก่อนจึงจะบอกเลิกสัญญาประกันภัยได้ แต่ในทางปฏิบัติอาจทำได้โดยให้ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิ์บอกเลิกสัญญาประกันภัยได้ก่อนที่กรมธรรม์จะหมดอายุ แต่ผู้บอกเลิกสัญญาจะต้องแจ้งให้คู่สัญญาทราบก่อนและในกรณีที่ผู้รับประกันเป็นผู้บอกเลิกสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันก็จะได้รับค่าเบี้ยประกันคืนตามส่วน Pro rate basis แต่ถ้ากรมธรรม์ที่บอกเลิกโดยผู้เอาประกัน ผู้เอาประกันก็จะได้รับเงินค่าเบี้ยประกันคืนซึ่งจะคำนวณตามอัตราระยะสั้น (Short rate basis) ซึ่งมีผลให้ผู้เอาประกันได้รับประโยชน์สุทธิน้อยกว่าเมื่อกรมธรรม์หมดอายุแล้ว

สำหรับการประกันภัยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การประกันวินาศภัยหรือการประกันอัคคีภัย (Fire Insurance)
2. การประกันชีวิต (Life Insurance)

การประกันอัคคีภัย (FIRE INSURANCE)

การประกันทรัพย์สินซึ่งอาจจะสูญเสียเนื่องจากอัคคีภัยเป็นการประกันวินาศภัยชนิดหนึ่ง และสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้จะให้ความคุ้มครองความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากไฟไหม้ ฟ้าผ่า ตามอัตราประกันที่คิดไว้ล่วงหน้า และอายุความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัยอยู่ระหว่าง 1 ปี หรือ 3 ปี หรือ 5 ปี ส่วนค่าเบี้ยประกันผู้เอาประกันก็ต้องจ่ายให้บริษัทรับประกันเป็นการจ่ายค่าเบี้ยประกันล่วงหน้า

ประเภทของสินทรัพย์ที่เอาประกัน

ประเภทของสินทรัพย์ที่เอาประกัน จำแนกออกได้ดังนี้ :-

- การประกันตึกอาคาร
- การประกันตึกอาคาร รวมทั้งสินค้า เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ
- การประกันสินทรัพย์อื่นนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น

สำหรับการกำหนดอัตราค่าเบี้ยประกันอัคคีภัยเกี่ยวกับตึกอาคาร บริษัทรับประกันมักจะพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย คือ

1. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างตึกอาคาร (CONSTRUCTION)

สำหรับวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างตึกอาคาร ความสูงของอาคารที่เอาประกัน หรือสินทรัพย์สิ่งของต่าง ๆ ที่เก็บไว้ในตัวอาคาร สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยในการกำหนดอัตราค่าเบี้ยประกันภัย

กล่าวคือ ลักษณะของวัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารนั้นเป็นเชื้อเพลิงชนิดติดไฟง่ายหรือยากแค่ไหน ตัวอาคารสูงมากน้อยเพียงใด บันไดหนีไฟ ประตูหนีไฟมีหรือไม่ ความหนาของกำแพงเป็นคอนกรีตหรือเป็นไม้ และเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นความรุนแรงหรืออัตราที่เกิดจากเพลิงไหม้จะมีมากหรือน้อย และเจ้าหน้าที่ดับเพลิงสามารถดับไฟเพื่อลดความเสียหายที่เกิดจากเพลิงไหม้ทรัพย์สินได้ยากง่ายแค่ไหน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดอัตราค่าเบี้ยประกัน กล่าวคือ ถ้าปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวก่อให้เกิดเพลิงไหม้ได้ง่ายทำให้การป้องกันความเสียหายทำได้ยาก ผู้เอาประกันก็ต้องเสียค่าเบี้ยประกันภัยสูง

2. สิ่งที่บรรจุอยู่ในตึกอาคาร (OCCUPANCY)

หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เก็บอยู่ภายในตัวอาคารนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเพลิงไหม้ได้ง่ายเพียงใด ถ้าตัวอาคารนั้นใช้เป็นสถานที่เก็บสิ่งของที่เป็นเชื้อเพลิงที่เป็นสิ่งง่ายต่อการเกิดเพลิงไหม้ กิจกรรมประเภทนี้จะต้องเสียค่าเบี้ยประกันภัยสูงกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ๆ เมื่อมีการทำการประกันอัคคีภัยสินทรัพย์เหล่านี้

3. ช่วงความห่างจากตัวตึกอาคารอื่น ๆ (EXPOSURE)

ถ้าตัวอาคารปลูกติดกันหรืออยู่ใกล้ชิดกันมากเกินไปอันเป็นเหตุให้เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นไฟจะลุกลามถึงกันได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ดังนั้น การประกันตึกและอาคารที่อยู่ในสภาพดังกล่าวก็ต้องจ่ายค่าประกันภัยสูงกว่าตึกอาคารที่ตั้งอยู่ห่างไกลหรืออยู่โดดเดี่ยวจากตึกอาคารอื่น ๆ ซึ่งติดไฟได้ยากกว่า

4. การป้องกัน (PROTECTION)

ในกรณีที่ตึกอาคารที่เอาประกันอยู่ใกล้หน่วยดับเพลิง เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นหน่วยดับเพลิงสามารถเข้าถึงได้สะดวกเพื่อดับเพลิง หรือภายในตัวอาคารเองก็มีการป้องกันไว้อย่างดี เช่นมีเครื่องดับเพลิงอัตโนมัติติดตั้งไว้และมีการจ้างคนยามเฝ้าตลอดเวลาแล้วก็นับว่าได้มีการป้องกันอัคคีภัยไว้ชั้นหนึ่งอย่างดีแล้ว ในกรณีนี้ถ้ามีการเอาประกัน ผู้เอาประกันก็จะเสียค่าเบี้ยประกันต่ำ

ราคาสินทรัพย์ ณ วันไฟไหม้ (INSURANCE VALUE OF PROPERTY AT THE DATE OF LOSS)

อย่างไรก็ดี ราคาสินทรัพย์ ณ วันถูกไฟไหม้นั้นจะไม่คิดจากราคาทุนเดิมของสินทรัพย์ หรือราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ (คือราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม) แต่จะคิดราคาสินทรัพย์ ณ วันถูกไฟไหม้ โดยทำการประมาณจากราคาของสินทรัพย์ที่อาจซื้อทดแทนใหม่ได้ (Replacement Cost) หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม ซึ่งนอกจากจะคำนวณจากอายุการใช้งานของสินทรัพย์แล้ว ก็ต้องคำนึงถึงความเสื่อมคุณภาพ ความล้าสมัย หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้งานของสินทรัพย์เดิมที่ถูกไฟไหม้นั้นด้วย แต่ถ้าไม่สามารถคำนวณหาราคาสินทรัพย์ ณ วัน

ถูกไฟไหม้จากหลักการดังกล่าวไว้ข้างต้นก็อาจถือเอาราคาโดยประมาณตามบัญชีของสินทรัพย์เพื่อเป็นแนวทางหรือเป็นจุดเริ่มต้นในการคำนวณหาราคาโดยประมาณของสินทรัพย์ ณ วันที่ถูกไฟไหม้ให้มียอดที่ถูกต้อง

แต่อย่างไรก็ดีไม่ว่ากิจการค้านั้น ๆ จะใช้วิธีการคำนวณหาราคาสินทรัพย์ ณ วันไฟไหม้โดยวิธีใดก็ตาม ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่ถูกไฟไหม้จะต้องเป็นราคาที่ทั้งบริษัทรับประกันกับผู้เอาประกันภัยยอมรับทั้งสองฝ่าย สำหรับกรณีที่เกิดเพลิงไหม้อย่างปัจจุบันทันด่วน หรือเกิดจากเหตุการณ์มิคาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น เกิดจาก พายุลม ลูกปืน ระเบิด การจลาจล ความเสียหายจากรถยนต์ หรืออากาศยาน การทำอัคคีภัยอันเกิดจากภัยพิบัติต่าง ๆ เหล่านี้ ค่าเบี้ยประกันอัคคีภัยจะต้องจ่ายในอัตราที่สูงกว่า และในปัจจุบันการประกันอัคคีภัยได้ขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

จำนวนเงินที่ตกลงเอาประกัน (FACE VALUE OF POLICY)

สำหรับจำนวนเงินที่ตกลงเอาประกัน หมายถึง วงเงินที่ปรากฏในกรมธรรม์ที่ผู้เอาประกันได้ตกลงทำประกันไว้กับบริษัทรับประกัน ซึ่งในการทำสัญญาประกันภัยนั้นเป็นเรื่องของความเสียหายอันอาจจะเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้หรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง เมื่อกิจการค้าได้ตกลงที่จะทำสัญญาการประกันอัคคีภัยสินทรัพย์ของกิจการค้าไว้กับบริษัทรับประกันโดยผู้เอาประกันต้องจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นค่าเบี้ยประกันให้บริษัทรับประกันต่ำ ต่อมาเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นจริง กิจการที่เอาประกันไว้ ก็จะได้รับเงินชดใช้จำนวนหนึ่งตามข้อตกลงที่ทำไว้เป็นจำนวนน้อยกว่าบริษัทรับประกัน โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยเป็นค่าเบี้ยประกัน แต่ถ้ากิจการได้ทำการประกันอัคคีภัยสินทรัพย์ของกิจการค้าไว้เป็นจำนวนเงินสูง โดยจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยเป็นจำนวนมากแล้ว จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันก็จะมีจำนวนมากด้วยเช่นกัน

ในการนี้ กิจการค้าใดก็ตามถ้าจะทำการประกันอัคคีภัยจำเป็นต้องทำการตัดสินใจให้ดีว่า กิจการค้าควรจะเอาประกันสินทรัพย์ที่กิจการจะทำการประกันอัคคีภัยในวงเงินเท่าไรจึงจะคุ้มกับความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตต่อสินทรัพย์เหล่านั้น

COINSURANCE CLAUSE

เนื่องจากตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเมื่อได้เกิดเพลิงไหม้ สินทรัพย์ที่เสียหายจากอัคคีภัยมักจะถูกไฟไหม้ไปเพียงบางส่วนเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ธุรกิจส่วนใหญ่มักจะเอาประกันสินทรัพย์ไม่เต็มจำนวนของราคาสินทรัพย์และโดยมากบริษัทรับประกันก็จะตั้งข้อกำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษในกรมธรรม์ประกันภัย คือเป็นแบบ Coinsurance Clause ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเอาประกันแต่เพียงเพื่อคุ้มครองในอัตราขั้นต่ำสุด ทั้งนี้เพราะการประกันอัคคีภัยในลักษณะนี้เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นจึงเป็นการร่วมกันรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่างบริษัทรับประกันกับผู้เอาประกัน

ตัวอย่างเช่น

สมมติว่ากิจการค้าแห่งหนึ่งมีทรัพย์สินทั้งสิ้นประมาณ 1,000,000 บาท ได้ทำประกันทรัพย์สินดังกล่าวกับบริษัทรับประกันแห่งหนึ่งเพียง 500,000 บาท เนื่องจากผู้บริหารบริษัทคาดว่าเมื่อเกิดไฟไหม้ขึ้น ทรัพย์สินของกิจการค้าคงจะไหม้ไม่หมด โดยคาดว่าจะเสียหายเพียงครึ่งหนึ่ง จึงได้ตั้งเงื่อนไขไว้ว่าให้ประกันแบบ 80% Coinsurance Clause แล้วผู้เอาประกันต้องทำการประกันทรัพย์สินของกิจการไว้ไม่ต่ำกว่า 80% ของมูลค่าของทรัพย์สิน ณ วันไฟไหม้ ดังนั้นจำนวนเงินที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข (Co-insurance clause requirement) คืออัตรา Co-insurance คูณด้วยราคาทรัพย์สิน ณ วันไฟไหม้ คือเท่ากับ $80\% \times 1,000,000 = 800,000$ บาท ดังนั้น เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นผู้เอาประกันจะได้รับชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเท่ากับค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกัน แต่ถ้าผู้เอาประกันได้ทำการประกันทรัพย์สินไว้ไม่ถึง 800,000 บาท เมื่อเกิดผลเสียหายขึ้นจากไฟไหม้ ผู้เอาประกันจะต้องเป็นผู้ร่วมรับภาระผลเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า

(1) ในกรณีที่กิจการค้าเอาประกันทรัพย์สินเท่ากับหรือสูงกว่าจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข (Coinsurance clause requirement) เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้น บริษัทรับประกันจะชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ทั้งหมดแต่ต้องไม่เกินวงเงินที่เอาประกันไว้

(2) แต่ในกรณีที่กิจการค้าเอาประกันทรัพย์สินไว้ต่ำกว่าจำนวนที่ต้องการเอาประกันตามเงื่อนไข บริษัทรับประกันจะชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ตามส่วนที่เอาประกันของผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากเพลิงไหม้ และผู้เอาประกันจะต้องมีส่วนร่วมรับภาระในผลเสียหายนั้น ๆ ด้วยโดยรับภาระในส่วนที่เหลือ ตัวอย่างเช่น บริษัทรับประกันได้ระบุจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไขไว้เท่ากับ 80% Coinsurance clause แต่บริษัท ก. จำกัดได้เอาประกันอาคารไว้ในราคา 700,000 บาท และ ณ วันไฟไหม้อาคารที่ทำการมีราคาตลาดที่บริษัทรับประกันรับรองแล้วเท่ากับ 1,000,000 บาท ในกรณีนี้จำนวนที่เอาประกันไม่ตรงตามเงื่อนไขเพราะจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข = $80\% \times 1,000,000 = 800,000$ บาท แต่บริษัทผู้เอาประกันเอาประกันเพียง 70% ของราคาทรัพย์สิน ณ วันไฟไหม้ = $70\% \times 1,000,000 = 700,000$ บาท ในกรณีดังกล่าวเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้น บริษัทรับประกันและผู้เอาประกันต้องร่วมกันรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น กล่าวคือ บริษัทรับประกันจะชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ผู้เอาประกันเพียง $\frac{7}{8}$ ของทรัพย์สินที่เกิดความเสียหายเท่านั้น แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกันและส่วนที่เหลืออีก $\frac{1}{8}$ ของความเสียหาย กิจการผู้เอาประกันจะเป็นผู้รับภาระเอง

ในการคำนวณจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกัน สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีที่ตึกอาคารถูกไฟไหม้จึงอาจหาได้โดยอาศัยสูตรดังนี้ :-

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกัน} = \frac{\text{(จำนวนเงินที่ตกลงเอาประกันตามกรมธรรม์)}}{\left(\begin{array}{l} \text{อัตรา \% ของ} \\ \text{Conisurance Clause} \\ \text{requirement of loss} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{ราคาทรัพย์สิน ณ วันไฟไหม้} \\ \text{(insurable value of property} \\ \text{at the date of the loss} \end{array} \right)} \times \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้นและตกลงกันแล้ว}$$

สำหรับโจทย์ตัวอย่างต่อไปนี้ ทุกกรณีสมมติว่าได้มีการกำหนดเงื่อนไข Coinsurance clause ไว้ 80%

กรณีที่ 1 สมมติว่า บริษัท ก. ผู้เอาประกันได้ประกันอาคารไว้กับบริษัทรับประกัน ข. เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข เมื่อเกิดเพลิงไหม้ บริษัทรับประกันจะชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ทั้งหมด แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกันตามสัญญากรมธรรม์ประกันภัยที่ทำไว้

โดยสมมติว่า	ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	100,000 บาท
	จำนวนที่เอาประกัน	80,000 บาท

ในกรณีที่ 1 นี้จะเห็นได้ว่ากิจการค้าได้ประกันตัวอาคารไว้ในราคา 80,000 บาท ซึ่งเท่ากับจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข คือ 80% ของ 100,000 = 80,000 บาท ดังนั้น เมื่อเกิดไฟไหม้อาคารได้รับความเสียหาย บริษัทรับประกันจะชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกัน นั่นคือ บริษัท ก. ผู้เอาประกันจะได้รับชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเต็มจำนวนเงินที่เอาประกัน คือ 80,000 บาท

กรณีที่ 2 สมมติว่า บริษัท ก. ผู้เอาประกันได้ประกันอาคารไว้กับบริษัทรับประกัน ข. เป็นจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข เมื่อเกิดเพลิงไหม้บริษัทรับประกันต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดแต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกันตามสัญญากรมธรรม์ประกันภัยที่ทำไว้

โดยสมมติว่า	ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	100,000 บาท
	จำนวนที่เอาประกันตัวอาคาร	90,000 บาท

ในกรณีที่ 2 นี้ จะเห็นได้ว่าจำนวนเงินที่เอาประกัน 90,000 บาทนั้นสูงกว่า จำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Coinsurance Clause คือ 80% ของ 100,000 = 80,000 บาท ดังนั้น บริษัทรับประกันจะชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นให้ทั้งหมด แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกัน ก็จะได้รับชดใช้ไม่เกิน 90,000 บาท

กรณีที่ 3 สมมติว่า บริษัท ก. ผู้เอาประกันได้ประกันอาคารไว้กับบริษัทรับประกัน ข. เป็นจำนวนเงินที่ต่ำกว่าน้อยจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข เมื่อเกิดเพลิงไหม้ บริษัทรับประกัน ข. จะชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามสัดส่วนที่ต้องรับผิดชอบ และผู้เอาประกันต้องร่วมรับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้นตามส่วนค่าเสียหายส่วนที่เหลือเอง

โดยสมมติว่า ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	100,000 บาท
จำนวนที่เอาประกัน	70,000 บาท
ความเสียหายที่เกิดขึ้น ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	40,000 บาท

ในกรณีที่ 3 นี้จะเห็นได้ว่าจำนวนเงินที่เอาประกันในกรณีนี้คือ 70,000 บาท ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่าจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข คือ 80% ของ 100,000 = 80,000 บาท ดังนั้น บริษัทรับประกันจะชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นให้เพียงแค่ $\frac{7}{8}$ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น 40,000 บาท = 35,000 บาท และกิจการที่เอาประกันก็จะต้องร่วมรับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยโดยรับภาระเอง จำนวน $\frac{1}{8}$ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น 40,000 บาท = $\frac{1}{8} \times 40,000 = 5,000$ บาท

กรณีที่ 4 จำนวนที่เอาประกันต่ำกว่าจำนวนที่เอาประกันตามเงื่อนไขและความเสียหายเกิดขึ้นเพียงบางส่วน เมื่อเกิดเพลิงไหม้ทั้งบริษัทรับประกันและผู้เอาประกัน ต้องร่วมกันรับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้นตามสัดส่วน

โดยสมมติว่า ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	100,000 บาท
จำนวนที่เอาประกัน	65,000 บาท
ความเสียหายที่เกิดขึ้น ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	40,000 บาท

ในกรณีที่ 4 นี้จะเห็นได้ว่าจำนวนที่เอาประกัน 65,000 บาท ต่ำกว่าจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข คือ 80% ของ 100,000 = 80,000 บาท ดังนั้น

บริษัทประกันจะชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นให้เพียง $\frac{65,000}{80,000}$ ของค่าเสียหาย 40,000 บาท $\frac{65,000}{80,000} \times 40,000 = 32,500$ บาท และกิจการผู้เอาประกันจะต้องร่วมรับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย โดยรับภาระเอง = $\frac{15,000}{80,000} \times$ ความเสียหาย (40,000 บาท) = 7,500 บาท

กรณีที่ 5 ความเสียหายเกิดขึ้นทั้งหมดและจำนวนที่เอาประกันต่ำกว่าจำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Coinsurance Clause เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้น บริษัทรับประกันจะชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด แต่ไม่เกินวงเงินที่เอาประกันตามกรรมธรรม์และผู้เอาประกันจะต้องร่วมรับภาระความเสียหายที่เหลือเอง

โดยสมมติว่า ราคาสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	100,000 บาท
จำนวนที่เอาประกัน	70,000 บาท
ความเสียหายเกิดขึ้น ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้	ทั้งหมด

ในกรณีนี้ถ้าคำนวณตามส่วนของความรับผิดชอบแล้ว บริษัทรับประกันจะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเท่ากับ $\frac{70,000}{80,000}$ ของราคาสินทรัพย์ ณ วันไฟไหม้ $100,000 = 87,500$ บาท ซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนที่เอาประกันไว้กับบริษัทรับประกัน คือ เอาประกันไว้เพียง 70,000 บาท เท่านั้น ดังนั้น บริษัทรับประกันจะชดใช้ค่าเสียหายให้เพียงเท่าจำนวนที่เอาประกัน คือ 70,000 บาท และกิจการที่เอาประกันต้องร่วมรับภาระสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยต้องรับภาระความเสียหายที่เกิดขึ้นเองเท่ากับส่วนที่เหลือ คือ $= 100,000 - 70,000 = 30,000$ บาท

เมื่อสินทรัพย์ที่เอาประกันมีการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์ เช่น โดยการซื้อสินทรัพย์มาเพิ่มหรือสินทรัพย์ที่เอาประกันมีราคาเพิ่มขึ้นเป็นต้น

ตัวอย่างเช่น ราคาทุนสินทรัพย์ที่ซื้อมามียอดเท่ากับ 5,000 บาท แต่เอาประกันไว้เพียง 4,000 บาท ภายใต้อัตรา 80% Coinsurance clause คือ 80% ของ 5,000 = 4,000 บาท หลังจากนั้นก็ได้มีการเอาประกันสินทรัพย์นั้นเพิ่มขึ้นเป็น 8,000 บาท ต่อมาเมื่อเกิดไฟไหม้ทำให้สินทรัพย์ที่เอาประกันเสียหายเพียงบางส่วน คือ เสียหายเพียงแค่ 4,000 บาท

อาจแสดงการคำนวณหาจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันได้ดังนี้คือ :-

จำนวนเงินที่เอาประกันสินทรัพย์ไว้ 8,000 บาท

จำนวนเงินที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Coinsurance clause = 80% ของจำนวนเงินที่เอาประกัน

$$(80\% \text{ ของ } 8,000) = \frac{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์}}{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามเงื่อนไข}} \times \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น}$$

= 6,400 บาท

ดังนั้น บริษัทรับประกันจะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น = $\frac{8,000}{6,400}$ ของ 4,000 = 5,000 บาท

ตามตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นในกรณีต่างๆ นั้น เกิดจากการใช้ข้อสมมติที่ว่า เงื่อนไข Coinsurance clause = 80% เพราะเป็นอัตราที่นิยมใช้กันมากในการประกันอัคคีภัยสินทรัพย์ต่างๆ แต่ในบางกรณีก็อาจมีการใช้อัตราอื่นๆ ได้เช่นอัตรา 70% หรือ 90%

ข้อสังเกต จำนวนที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Coinsurance clause นั้นจะคำนวณจากราคาตลาดซึ่งเป็นที่รับรองกันแล้วของสินทรัพย์ ณ วันไฟไหม้ ไม่ได้คำนวณจากราคาทุนหรือราคาตามบัญชีของสินทรัพย์นั้นๆ

CONTRIBUTION CLAUSE

โดยปกติในการประกันอัคคีภัยสินทรัพย์ต่างๆ ของกิจการค้าผู้ประกอบการนิยมนำเอาตัวตึกอาคารไปประกันไว้กับบริษัทรับประกันหลายบริษัท โดยที่ในกรมธรรม์ประกันภัยฉบับนั้นๆ จะกำหนดเงื่อนไข การรับประกันความเสียหายที่เกิดขึ้นของแต่ละบริษัทไว้โดยบริษัทรับประกันต่างๆ ก็จะรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเพียงส่วนที่รับประกันไว้เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องกระจายความเสียหายตามอัตราส่วนของความเสียหาย และในการคำนวณหาจำนวนเงินที่จะชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นตามวิธี Contribution clause เพื่อจำกัดไม่ให้ผู้ประกอบการได้รับชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเกินกว่าผลเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และในกรมธรรม์ประกันภัยบางฉบับอาจมีลักษณะเป็นการเอาประกันชนิดพิเศษ เช่น อาจระบุไว้ว่าบริษัทรับประกันหนึ่งจะต้องรับประกันผลเสียหายที่เกิดขึ้นจนเต็ม จำนวนที่เอาประกันเสียก่อน ส่วนความเสียหายที่เหลือจึงจะกระจายให้กับบริษัทรับประกันอื่นๆ เพื่อแบ่งภาระความรับผิดชอบต่อผลเสียหายที่เกิดขึ้น

แต่ในกรณีที่มีได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ในทางปฏิบัติวิธีที่นิยมใช้กันคือการกระจายความรับผิดชอบที่บริษัทรับประกันแต่ละแห่งต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ผู้เอาประกันระหว่างบริษัทรับประกันด้วยกันหรือจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันจะได้รับชดเชยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากบริษัทรับประกันแต่ละแห่งโดยอาศัยสูตรดังนี้ :-

1. (ก) ในกรณีที่บริษัทรับประกันใดก็ตามมิได้ระบุเงื่อนไข **Coinsurance clause requirement** ไว้ หรือ

(ข) ในกรณีที่ระบุจำนวนเงินที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข **Coinsurance clause requirement** ไว้แล้ว แต่จำนวนนี้ไม่เกินยอดรวมจำนวนเงินที่ไปเอาประกันตามกรมธรรม์ของทุกบริษัทรับประกัน รวมกันแล้วให้ใช้สูตร ดังนี้ :-

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดเชยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากบริษัทรับประกันแห่งนั้น} = \left(\frac{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ของบริษัทนั้น}}{\text{ยอดรวมของจำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ของทุกบริษัทรวมกัน}} \right) \times (\text{ความเสียหายที่ตกลงกันแล้ว})$$

2. ในกรณีที่มีการระบุจำนวนเงินที่ต้องเอาประกันตามเงื่อนไข **Coinsurance Clause requirement** แล้วและจำนวนนี้ของบริษัทใดมีจำนวนสูงกว่ายอดรวมของจำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ (policies) ของทุกบริษัทรับประกันรวมกันแล้วให้ใช้สูตรดังนี้ :-

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้} \\ \text{ค่าความเสียหายจากบริษัท} \\ \text{รับประกันแห่งนั้นๆ} = \frac{\left(\begin{array}{c} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ของบริษัทนั้น} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{c} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{เงื่อนไข Coinsurance clause} \\ \text{requirement ของบริษัทนั้น} \end{array} \right)} \times (\text{ความเสียหายที่ตกลงกันแล้ว})$$

ตัวอย่างที่ 1

กิจการค้าแห่งหนึ่งได้ทำการประกันอาคารหลังหนึ่งไว้กับบริษัทประกัน 3 แห่ง ต่อมาเกิดเพลิงไหม้ บริษัทรับประกันได้ตีราคาอาคาร ณ วันที่เกิดเพลิงไหม้เท่ากับ 50,000 บาท และประมาณว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น 37,500 บาท

สำหรับเงื่อนไขในการเอาประกันและการคำนวณจำนวนเงินที่บริษัทรับประกันแต่ละแห่งจะชดใช้ให้สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นมีดังนี้ :-

(1)	(2)	(3) จำนวนเงินที่เอาประกัน		(4)	(5)	(6)=(4) x (5)
ชื่อบริษัท (Company)	Coinsurance Clause	ตามเงื่อนไข (Required by Coins Clause)	ตามกรมธรรม์ (Insurance Carried)	อัตราส่วน (Fraction)	ความเสียหาย ที่เกิดขึ้น (Loss)	จำนวนเงินที่ได้ รับชดใช้ (Amount Collectible)
A	ไม่มี	-	20,000	$\frac{20,000}{40,000}$	37,500	18,750.00
B	75%	= 37,500 (75% 50,000)	10,000	$\frac{10,000}{40,000}$	37,500	9,375.00
C	90%	= 45,000	<u>10,000</u> <u>40,000</u>	$\frac{10,000}{45,000}$	37,500	<u>8,333.34</u> <u>36,458.34</u>

จากตัวอย่างที่ 1 บริษัท A จำกัด รับประกันชนิดไม่มีเงื่อนไข Co-insurance clause ดังนั้น บริษัท A จำกัด จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อผลเสียหายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักข้อ 1 ก คือ

$$\begin{aligned} \text{จำนวนเงินที่บริษัท A จำกัดจะต้องชดใช้ให้ผู้เอาประกัน} &= \frac{\left(\begin{array}{c} \text{จำนวนที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{c} \text{ยอดรวมจำนวนเงินที่} \\ \text{เอาประกันตามกรมธรรม์} \\ \text{ของ 3 บริษัทรวมกัน} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{c} \text{ความเสียหายที่เกิด} \\ \text{ขึ้น และตกลงกัน} \end{array} \right) \\ &= \frac{20,000}{40,000} \times 37,500 \\ &= 18,750 \text{ บาท} \end{aligned}$$

(1) สมมติว่ากรมธรรม์ประกันภัยไม่มีเงื่อนไข Coinsurance clause จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทแต่ละแห่ง คำนวณหาได้ดังนี้ :-

$$\begin{aligned}
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ก. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ของบริษัท ก.} \\ \text{จำกัด} = 1,000,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ทั้ง 3 บริษัทรวมกัน} \\ = 1,500,000 \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 400,000 \text{ บาท} \\
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ข. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์} \\ \text{ของบริษัท ข. จำกัด} = 300,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ของทั้ง 3 บริษัทรวมกัน} \\ = 1,500,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 120,000 \text{ บาท} \\
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ค. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์} \\ \text{ของบริษัท ค. จำกัด} = 200,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ของ 3 บริษัทรวมกัน} \\ = 1,500,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 80,000 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

∴ ยอดรวมจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันทั้ง 3 บริษัท รวมกัน = 600,000 บาท

(2) สมมติว่ากรมธรรม์ทุกฉบับได้เอาประกันแบบระบบเงื่อนไขคือเป็นแบบ 80% Co-insurance clause ดังนั้น จำนวนเงินที่จะต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Coinsurance clause ของแต่ละกรมธรรม์จะมียอดสูงกว่าผลรวมของจำนวนเงินที่เอาประกันไว้กับบริษัทรับประกันทุกบริษัทรวมกัน ดังนั้น จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันจะได้รับชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากบริษัทรับประกันแต่ละบริษัท คำนวณหาได้โดยอาศัยหลักข้อ 2 ดังกล่าวข้างต้น

$$\begin{aligned}
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ก. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ก.} \\ \text{จำกัด} = 1,000,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตาม} \\ \text{เงื่อนไข} = 1,600,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 375,000 \text{ บาท} \\
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ข. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ข.} \\ \text{จำกัด} = 300,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามเงื่อนไข} \\ \text{Co-insurance} = 1,600,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 112,500 \text{ บาท} \\
 \text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ค. จำกัด} &= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ค.} \\ \text{จำกัด} = 200,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามเงื่อนไข} \\ \text{Co-insurance} = 1,600,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \text{ บาท} \end{array} \right) = 7,500 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

∴ ยอดรวมจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันทั้ง 3 บริษัท = 562,500 บาท

(3) สมมติแต่ละกรมธรรม์ประกันภัยระบุเงื่อนไขไว้เท่ากับ 70% Coinsurance clause แล้ว ยอดรวมของจำนวนเงินที่เอาประกันไว้กับบริษัทรับประกันทุกบริษัทรวมกันจะมียอดสูงกว่าจำนวนเงินที่จะต้องเอาประกันตามเงื่อนไข Co-insurance clause ดังนั้น จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันแต่ละแห่งจะมีจำนวนเท่ากับ กรณี (1) ซึ่งสามารถแสดงการคำนวณให้เห็นได้ดังนี้

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ก. จำกัด} = \left(\frac{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ของบริษัท ก. จำกัด} = 1,000,000 \text{ บาท}}{\text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์} = 1,500,000 \text{ บาท}} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \text{ บาท} \end{array} \right) = 400,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ข. จำกัด} = \left(\frac{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ของบริษัท ข. จำกัด} = 300,000 \text{ บาท}}{\text{ยอดรวมจำนวนเงินเอาประกันตามกรมธรรม์} = 1,500,000 \text{ บาท}} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 120,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ค. จำกัด} = \left(\frac{\text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์ของบริษัท ค. จำกัด} = 200,000 \text{ บาท}}{\text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกันตามกรมธรรม์} = 1,500,000 \text{ บาท}} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 80,000 \text{ บาท}$$

∴ ยอดรวมจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันทั้ง 3 แห่ง = 600,000 บาท

(4) สมมติว่าเงื่อนไข Coinsurance clause ที่ทำกับบริษัทแต่ละแห่งเปลี่ยนไปจากเดิม โดยมียอดเปลี่ยนแปลงดังข้างล่างนี้

บริษัท ก. - ไม่มี

บริษัท ข. - 70%

บริษัท ค. - 80%

ในกรณีนี้ การคำนวณจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันแต่ละบริษัทจะต้องคำนวณหาได้โดยการนำเอาจำนวนเงินที่จะต้องเอาประกันตามเงื่อนไข กับผลรวมของจำนวนเงินที่เอาประกันทั้งสิ้นมาเปรียบเทียบกับว่าจำนวนใดจะมียอดมากกว่าก็ให้ใช้จำนวนนั้นเป็นตัวส่วนในการแทนค่าสูตรเพื่อคำนวณหายอดเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันดังนี้ :-

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ก. จำกัด} = \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ก.} \\ \text{จำกัด} = 1,000,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{ยอดรวมจำนวนที่เอาประกันตาม} \\ \text{กรมธรรม์ ทั้ง 3 บริษัท} \\ = 1,500,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 400,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ข. จำกัด} = \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ข.} \\ \text{จำกัด} = 300,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{ยอดรวมจำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ทั้ง 3 บริษัทรวมกัน} \\ = 1,500,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 120,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัท ค. จำกัด} = \frac{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกัน} \\ \text{ตามกรมธรรม์ของบริษัท ค.} \\ \text{จำกัด} = 200,000 \text{ บาท} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{จำนวนเงินที่เอาประกันตามเงื่อนไข} \\ \text{Co-insurance clause} \\ = 1,600,000 \text{ บาท} \end{array} \right)} \times \left(\begin{array}{l} \text{ความเสียหายที่เกิดขึ้น} \\ = 600,000 \end{array} \right) = 75,000 \text{ บาท}$$

∴ ยอดรวมจำนวนเงินที่จะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันทั้งสิ้น = 595,000 บาท

FLOATER POLICIES

เมื่อมีการเคลื่อนย้ายสินทรัพย์ที่เอาประกันจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่งในกรณีเช่นนี้ผู้เอาประกันจะต้องแจ้งสถานที่ที่จะทำการเคลื่อนย้ายสินทรัพย์เหล่านั้น พร้อมทั้งแจ้งจำนวนสินทรัพย์ที่เสียหายให้แก่บริษัทรับประกันทราบด้วย และในการทำกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้กิจการค้าต้องจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับรายการสิ่งของที่มีลักษณะปลิกย่อยประกอบด้วย โดยจะต้องแสดงหลักฐานและราคาสินทรัพย์ตามสถานที่ต่างๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการพิสูจน์ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น แต่รายการสิ่งของบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลในเรื่องของปริมาณและราคา แต่เพื่อให้กิจการค้าสามารถประกันรายการสิ่งของได้อย่างเต็มที่ บริษัทรับประกันจึงมักจะคำนวณค่าเบี้ยประกันไว้เป็นจำนวนเผื่อไว้ และบริษัทรับประกันจะถือว่าจำนวน

ค่าเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันได้จ่ายไว้นั้นเป็นจำนวนเต็มตามที่ได้ออกไปแล้ว ในกรณีนี้ผู้เอาประกันจึงต้องทำรายงานแสดงรายการสิ่งของที่ได้ครอบคลุมในการประกันให้กับบริษัทรับประกัน เป็นเดือนๆ ไปและ ณ วันปลายปี เมื่อรวมยอดค่าเบี้ยประกันที่แท้จริงได้แล้วถ้าจำนวนค่าเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจ่ายชำระไปทั้งหมดยังไม่ครบจำนวนผู้เอาประกันก็จะต้องจ่ายคืนบริษัทรับประกันจนครบจำนวน แต่ถ้าค่าเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจ่ายชำระไปแล้ว มีมากกว่าจากจำนวนค่าเบี้ยประกันที่แท้จริงแล้วบริษัทรับประกันก็จะต้องจ่ายคืนจำนวนเงินส่วนที่เหลือให้แก่ผู้เอาประกันด้วยเช่นกัน

ผลเสียหายจากไฟไหม้ (LOSSES)

การกำหนดจำนวนความเสียหายของสินทรัพย์ที่เอาประกัน โดยทั่วไปมักจะประมาณจากราคาสินทรัพย์ ณ วันเกิดเพลิงไหม้ กล่าวคือ ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ซื้อมาทดแทนใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและในกรณีที่บริษัทรับประกันได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันแล้วบริษัทรับประกันก็ย่อมมีสิทธิในราคาซากของสินทรัพย์ (Salvage Value) ที่ได้จ่ายชดใช้ไปแล้ว โดยบริษัทรับประกันจะนำเอาราคาซากของสินทรัพย์หักออกจากจำนวนเงินที่จะต้องชดใช้สำหรับกรณีที่ผู้รับประกันต้องจ่ายชดใช้เท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือถ้าในกรณีที่ผู้เอาประกันต้องการที่จะเก็บซากสินทรัพย์นั้นไว้ต่อไป จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันจะได้รับชดใช้จากบริษัทรับประกันก็จะต้องลดลงตามราคาของสินทรัพย์ที่เสียหายตามที่ได้ออกไปแล้ว

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้ขึ้น ผู้เอาประกันจะต้องแจ้งให้บริษัทรับประกันทราบโดยทันที ทั้งนี้เพื่อบริษัทรับประกันจะได้ทำการตรวจสอบความเสียหาย ซึ่งการตรวจสอบความเสียหายนี้จะต้องกระทำภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่เกิดไฟไหม้ โดยจะต้องมีการกรอกรายงานความเสียหายของสินทรัพย์ ณ วันที่เกิดไฟไหม้ลงในแบบฟอร์มของบริษัทรับประกันเกี่ยวกับจำนวนและสภาพของความชำรุดเสียหายของสินทรัพย์พร้อมทั้งประมาณค่าเสียหายที่ผู้เอาประกันมีสิทธิจะได้รับชดใช้จากสินทรัพย์ที่เกิดเพลิงไหม้โดยละเอียดด้วย

ความเสียหายที่ไม่อาจตกลงกันได้

แต่ถ้าในกรณีที่ผู้เอาประกันและบริษัทรับประกันไม่สามารถตกลงค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้ในกรณีธรรมดาประการใดๆ ไปมักจะมีข้อกำหนดว่าให้บริษัทรับประกันทำการซ่อมแซมสร้างใหม่หรือนำสินทรัพย์ใหม่มาทดแทนสินทรัพย์ที่เสียหายไปแทนที่จะจ่ายเป็นเงินชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เอาประกันโดยตรง นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่จะนำมาใช้ในกรณีที่ทั้ง 2 ฝ่ายคือ ผู้เอาประกันและบริษัทรับประกันไม่สามารถตกลงกันได้ ในเรื่องจำนวนและค่าของความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยการให้ทั้งสองฝ่ายกำหนดบุคคลซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในการนี้ฝ่ายละหนึ่งคนให้ทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการชี้ขาดในเรื่องจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นและค่าชี้ขาดนี้ให้ถือว่าเป็นที่สุด (final)

ราคาซากของสินทรัพย์ (SALVAGE VALUE)

สำหรับจำนวนเงินที่ได้รับจากการขายมูลค่าซากของสินทรัพย์ซึ่งเหลือหลังจากเกิดไฟไหม้ให้ถือเป็นรายได้โดย

เดบิต บัญชีเงินสด xx

เครดิต บัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ (fire loss account) xx

เหตุที่ลงบัญชีเช่นนี้เพราะถือว่าเป็นการลดยอดผลขาดทุนจากไฟไหม้ให้น้อยลงและกระทำการตามหลักการบัญชีที่ดี และในกรณีที่ยังขายซากสินทรัพย์ไม่ได้ก็ไม่ต้องบันทึกบัญชีและไม่ควรเครดิตบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ด้วยการใช้วิธีการประมาณราคาซากสินทรัพย์ขึ้นเอง

แต่ถ้าสินทรัพย์เสียหายไม่มากนัก และได้รับการซ่อมแซมให้สินทรัพย์มีสภาพดีเหมือนเดิมก็ให้ใช้วิธีการบันทึกบัญชีรายจ่ายค่าซ่อมแซมนี้โดย

เดบิต บัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ xx

เครดิต บัญชีเงินสด xx

บันทึกการจ่ายค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่เสียหาย

ต่อเมื่อได้รับเงินจากบริษัทรับประกันก็ให้บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีเงินสด xx

เครดิต บัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ xx

บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับจากบริษัทรับประกันภัย และถือว่าเป็นการลดผลขาดทุนจากไฟไหม้

แต่ในกรณีที่สินทรัพย์เสียหายเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย บริษัทรับประกันก็มักจะใช้วิธีทำการซ่อมแซมสินทรัพย์นั้นให้ใหม่ ซึ่งรายการนี้ไม่ต้องบันทึกบัญชีใดๆ ในสมุดบัญชีของบริษัทผู้เอาประกัน

หลักการบัญชีเมื่อเกิดเพลิงไหม้

ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้ขึ้นมีผลทำให้สมุดบัญชีของกิจการค้าเสียหายหมดก็ให้ใช้วิธีการประมาณยอดบัญชีต่างๆ ขึ้น แต่จะต้องประมาณให้มียอดที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยอาจใช้วิธีการหารายละเอียดข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เท่าที่จะหาได้ แล้วทำการปรับปรุงยอดบัญชีต่างๆ ให้ถูกต้องจนถึงวันไฟไหม้แล้วจึงปิดบัญชีต่างๆ ไปยังบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ (fire loss account) สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เอาประกันจะได้รับจากบริษัทรับประกันภัยรวมตลอดทั้งจำนวนเงินที่ได้รับจากการขายเศษของให้ใช้วิธีการบันทึกบัญชีไปบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ทางด้านเครดิต สำหรับผลต่างในบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ให้ปิดไปเข้าบัญชีกำไรขาดทุนหรือกำไรสะสมโดยให้ถือเป็นรายได้หรือรายจ่ายพิเศษ

แต่ถ้าสินทรัพย์ที่ถูกไฟไหม้เป็นสินทรัพย์ประเภทที่จะต้องตัดค่าเสื่อมราคาให้ทำการปรับปรุงสินทรัพย์ดังกล่าวให้มีราคาตามบัญชีที่ถูกต้องจนถึงวันไฟไหม้เสียก่อนหรือถ้าเป็นสินค้าก็สามารถคำนวณหาราคาทุนของสินค้า ณ วันไฟไหม้ได้โดยการตัดราคาสินค้าโดยประมาณซึ่งตามปกติมักใช้วิธี gross profit method แต่ถ้ากิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบ Perpetual inventory method ราคาทุนของสินค้าที่ถูกไฟไหม้จะหาได้ไม่ยากนักและเมื่อได้ราคาทุนของสินค้า ณ วันไฟไหม้แล้ว ก็ให้บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีสินค้า	xx	
เครดิต บัญชีกำไรขาดทุน		xx

แล้วจึงทำการปิดบัญชีสินค้าที่เสียหายทั้งหมดไปเข้าบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้ และนอกจากนี้ให้ทำการปรับปรุงบัญชีค่าเบี่ยประกันให้ถูกต้องจนถึงวันไฟไหม้และจะยกยอดบัญชีค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้าต่อไป ถ้าหากกรมธรรม์ฉบับเดิมคงใช้ได้อยู่ แต่ถ้ามีการยกเลิกกรมธรรม์โดยอาจจะได้รับเงินค่าเบี่ยประกันภัยคืนมาบ้างก็ให้ใช้วิธีการโอนปิดบัญชีค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้า และสำหรับยอดผลต่างระหว่างเงินที่ได้รับคืนจากบริษัทรับประกันภัยราคาตามบัญชีของค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้าให้ปิดไปยังบัญชีผลขาดทุนจากไฟไหม้

ราคาตามบัญชีของทรัพย์สิน (CARRYING VALUE OF ASSET)

ถ้าเกิดเพลิงไหม้ขึ้นในระหว่างงวดบัญชี (Accounting Period) กิจการจำเป็นต้องทำการปรับปรุงค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินจนถึงวันที่เกิดเพลิงไหม้ตามอัตราส่วนโดยการ

เดบิต บัญชีค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน	xx	
เครดิต บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม		xx

ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้อันเป็นผลให้ทรัพย์สินของกิจการค่าเสียหายทั้งหมดหรือเสียหายเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งกิจการค้าไม่คิดจะใช้ทรัพย์สินนั้นอีกต่อไปตามหลักการบัญชีที่ใช้กันทั่วไปให้ใช้วิธีการปิดบัญชีค่าเสื่อมสะสมเข้าบัญชีทรัพย์สินนั้น และยอดคงเหลือของบัญชีทรัพย์สินคือ ราคาตามบัญชีของทรัพย์สิน ณ วันไฟไหม้ให้โอนไปเข้าบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ (Fire Loss Account)

แต่ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้เป็นผลให้ทรัพย์สินเสียหายเพียงบางส่วน หลักการบัญชีไม่จำเป็นต้องปิดบัญชีทรัพย์สิน แต่ให้ใช้วิธีการตัดบัญชีทรัพย์สินนั้นออกจากบัญชีตามราคาทรัพย์สินที่เสียหาย สำหรับบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมก็ให้ตัดออกไปตามอัตราส่วนเดียวกัน

ในกรณีที่สินทรัพย์ถูกไฟไหม้เพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับราคาสินทรัพย์ทั้งสิ้น และไม่สามารถประมาณราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เสียหายได้และเป็นการยากที่จะแยกจำนวนค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมสร้างใหม่ออกจากบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม

ในกรณีเช่นนี้เมื่อสินทรัพย์ถูกไฟไหม้ไปเพียงบางส่วน ส่วนที่เสียหายก็ใช้วิธีจัดให้มีการซ่อมแซมสร้างใหม่ พร้อมทั้งตกแต่งให้เรียบร้อยใหม่ เมื่อส่วนที่เสียหายได้ถูกจัดการให้เรียบร้อยแล้วก็ให้ถือว่าสภาพต่างๆ ของสินทรัพย์นั้นเหมือนกับสภาพก่อนที่จะถูกไฟไหม้คือสามารถจะใช้ประโยชน์ต่อไป กล่าวคือ จะไม่มีผลกระทบต่ออายุการใช้งานของสินทรัพย์นั่นเอง จากปัญหาและข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นทางด้านบัญชีก็ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงรายการใด ๆ เกี่ยวกับบัญชีสินทรัพย์และบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมของทรัพย์สินที่เสียหายแต่เสียหายเพียงเล็กน้อย รายการบัญชีเพียงแต่ให้เดบิตบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ด้วยค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการซ่อมแซมสินทรัพย์นั้นและเมื่อบริษัทผู้เอาประกันได้รับค่าใช้จ่ายจากบริษัทรับประกันก็ให้เครดิตบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้ตามจำนวนเงินที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากบริษัทรับประกัน แต่หลักการลงบัญชีวิธีนี้จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นและไม่สามารถที่จะประมาณราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เสียหายได้

ตัวอย่างที่ 3 กรณีที่อาคารที่เอาประกันถูกไฟไหม้เสียหายทั้งหมด

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2542 เกิดไฟไหม้อาคารซึ่งอาคารนี้สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2532 มีราคาทุน 200,000 บาท คิดค่าเสื่อมราคา 5% ต่อปี

การคำนวณ

		บาท
ราคาทุน		200,000
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมถึง 1 ม.ค. 2542		
$\left(\frac{5}{100} \times 200,000 \times 10 \text{ ปี} \right)$	100,000	
ค่าเสื่อมราคา 1 ม.ค. 2542 - 30 ก.ย. 2542		
$\left(\frac{5}{100} \times 200,000 \times \frac{9}{12} \right)$	7,500	107,500 ^A
ราคาตามบัญชี		92,500

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

2542		
30 ก.ย.	1. ปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์ให้ถูกต้องจนถึงวันไฟไหม้	
	บ/ช ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	7,500
	บ/ช ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคาร	7,500
	คำนวณค่าเสื่อมราคา-อาคาร ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2542 - 30 ก.ย. 2542	
	= $\left(\frac{5}{100} \times 200,000 \times \frac{9}{12} \right) = 7,500$ บาท	
<hr/>		
	2. โอนทรัพย์สินที่เสียหายไปบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้	
	บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้	92,500
	บ/ช ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคาร	107,500 ^A
	บ/ช อาคาร	200,000
	บันทึกการโอนสินทรัพย์ที่เสียหายเข้าบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้	

ตัวอย่างที่ 4 กรณีที่อาคารที่เอาประกันถูกไฟไหม้และเกิดความเสียหายขึ้นเพียงบางส่วน และได้รับชดเชยความเสียหายจากบริษัทประกัน

หลักการบัญชี ไม่ต้องปิดบัญชีสินทรัพย์นั้น ๆ แต่ให้ใช้วิธีการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชีตามราคาที่เหมาะสม

- ส่วนบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมให้ใช้วิธีตัดออกจากบัญชีตามอัตราส่วนเดียวกัน

เมื่อ 30 กันยายน 2542 เกิดไฟไหม้อาคาร ซึ่งอาคารนี้สร้างเสร็จ 1 มกราคม 2532 มีราคาทุน 200,000 บาท คิดค่าเสื่อมราคา 5% ต่อปี สมมติว่าไฟไหม้สินทรัพย์เสียหายประมาณ $\frac{3}{5}$ ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

การคำนวณ

ราคาทุน $\frac{3}{5}$ ของ 200,000 120,000 บาท

หัก ค่าเสื่อมสะสม $\frac{3}{5}$ ของค่าเสื่อมราคาของ 10 ปี 9 เดือน $(107,500)^A$ 64,500 บาท

∴ ราคาตามบัญชี 55,500 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

2542 30 ก.ย.	<p>1. ปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์ให้ถูกต้องจนถึงวันไฟไหม้</p> <p>บ/ช ค่าเสื่อมราคา-อาคาร, 4,500</p> <p> บ/ช ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคาร 4,500</p> <p> คำนวณค่าเสื่อมราคา-อาคาร $\frac{3}{5}$ ของ 7,500^B (ค่าเสื่อม 1 ม.ค. 2542 - 30 ก.ย. 2542 = $\frac{5}{100} \times 200,000 \times \frac{9}{12} = 7,500^B$)</p>
	<p>2. โอนสินทรัพย์ส่วนที่เสียหายไปบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้</p> <p>บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 55,500</p> <p> บ/ช ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคาร 64,500</p> <p> บ/ช อาคาร 120,000</p> <p> บันทึกโอนสินทรัพย์ส่วนที่เสียหายเข้าบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้</p>

ตัวอย่างที่ 5 กรณีที่ทรัพย์สินเสียหายเพียงเล็กน้อยและไม่สามารถประมาณราคาตามบัญชีของทรัพย์สินที่เสียหายได้

เมื่อ 30 กันยายน 2542 เกิดไฟไหม้อาคารซึ่งอาคารนี้สร้างเสร็จเมื่อ 1 มกราคม 2532 มีราคาทุน 200,000 บาท คิดค่าเสื่อมราคา 5% ต่อปี ต่อมาเกิดไฟไหม้ทรัพย์สินเสียหายเล็กน้อย ดังนั้นกิจการจึงได้นำไปซ่อมแซมโดยยอมเสียค่าซ่อมแซมเฉพาะส่วนที่ถูกไฟไหม้ไป เป็นเงิน 20,000 บาท และกิจการได้รับเงินชดใช้จากบริษัทประกันเพียง 14,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

2542 30 ก.ย.	1. บันทึกค่าใช้จ่ายซ่อมแซมอาคารที่ถูกลไฟไหม้ บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 20,000 บ/ช เงินสด 20,000 บันทึกการจ่ายค่าซ่อมแซมอาคารที่ถูกลไฟไหม้
	2. บันทึกการได้รับเงินสดจากบริษัทรับประกัน บ/ช เงินสด 14,000 บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 14,000 บันทึกการได้รับเงินสดจากบริษัทรับประกัน
	3. ปิดบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้โอนเข้าบัญชีกำไรขาดทุนหรือกำไรสะสม บ/ช กำไรขาดทุน (หรือกำไรสะสม) 6,000 บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 6,000 ปิดบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้เข้าบัญชีกำไรขาดทุนหรือกำไรสะสม

การปรับปรุงบัญชีค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า

กิจการค้าจะโอนค่าเบี้ยประกันภัยส่วนที่ได้ใช้ไปแล้วจนถึงวันไฟไหม้ออกจากบัญชีค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้าเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น สำหรับบัญชีค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้าส่วนที่เหลืออยู่ให้ปฏิบัติได้ดังนี้ :-

1. ในกรณีที่สินทรัพย์เสียหายทั้งหมดหรือเป็นจำนวนมาก บริษัทรับประกันอาจต้องจ่ายเงินชดเชยเท่ากับจำนวนที่เอาประกัน (Face Value of Policy) ในกรณีนี้ถือว่ากรมธรรม์ประกันภัยฉบับนี้ก็ต้องยกเลิกไปโดยปริยายก่อนครบกำหนดและผู้เอาประกันก็มีสิทธิขอค่าเบี้ยประกันที่จ่ายล่วงหน้าส่วนที่เหลือคืน ซึ่งบริษัทรับประกันอาจคิดให้อัตราต่ำกว่าอัตราส่วนขั้นต่ำ (Short rate basis) ผลต่างถือเป็นผลขาดทุนให้ปิดเข้าบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้

ตัวอย่างที่ 6 บริษัท ก. จำกัด ทำประกันอัคคีภัยเมื่อ 1 มกราคม 25X0 และจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยไป 24,000 บาท ค่าเบี้ยประกันภัยจำนวนนี้เป็นของปีกรมธรรม์ตั้งแต่ 1 มกราคม 25X0 ถึง 31 ธันวาคม 25X1 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 25X0 ได้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินเสียหายทั้งหมด บริษัทรับประกันตกลงจะคืนค่าเบี้ยประกันให้บางส่วนในอัตรา Short rate เป็นเงิน 12,000 บาท การบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีของบริษัท ก. จำกัด จะปรากฏดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

	กรณีที่เกิดการค้ำบันทึกค่าเบี่ยงประกันไว้ในบัญชีค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	กรณีที่เกิดการค้ำบันทึกค่าเบี่ยงประกันภัยไว้ในบัญชีค่าเบี่ยงประกันภัยจ่าย
25x0 1 ม.ค.	(1) เมื่อบริษัท ก. จำกัด จ่ายค่าเบี่ยงประกันภัย บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 24,000 บ/ช เงินสด 24,000 บันทึกการจ่ายค่าเบี่ยงประกัน	บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัย 24,000 บ/ช เงินสด 24,000 บันทึกการจ่ายค่าเบี่ยงประกัน
1 พ.ค.	(2) ณ วันไฟไหม้ให้ปรับปรุงโอนบัญชีค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้าเป็นค่าใช้จ่ายโดยคิดถึงวันไฟไหม้ บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัย 4,000 บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 4,000 ปรับปรุงโอนค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้าเป็นค่าใช้จ่ายจนถึงวันเกิดไฟไหม้ 1 ม.ค. 25x0 - 1 พ.ค. 25x0 คำนวณได้ดังนี้ :- $24,000 \times \frac{4}{24} = 4,000$ บาท	
	(3) เมื่อบริษัทรับประกันตกลงคืนค่าเบี่ยงประกันภัยบางส่วน บ/ช ลูกหนี้-บริษัทรับประกันภัย 12,000 บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 8,000 บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 20,000 เมื่อเกิดเพลิงไหม้บริษัทรับประกันคืนค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้าส่วนที่ยังไม่ใช้คืน	บ/ช ลูกหนี้-บริษัทรับประกันภัย 12,000 บ/ช ขาดทุนจากไฟไหม้ 8,000 บ/ช ค่าเบี่ยงประกันภัย 20,000 เมื่อเกิดเพลิงไหม้บริษัทรับประกันคืนค่าเบี่ยงประกันภัยส่วนที่เหลือ

2. ในกรณีที่ผู้เอาประกันไม่ได้รับคืนค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้าส่วนที่เหลือก็ให้โอนค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้าส่วนที่เหลือทั้งจำนวนถือเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากไฟไหม้เข้าบัญชีขาดทุนจากไฟไหม้

